

УДК 336.74

Хрущ Юрій,
аспірант Лабораторії проєктів та ініціатив,
Волинський національний університет імені Лесі Українки,
м. Луцьк, Україна
together.united.ua@gmail.com

МЕХАНІЗМИ ПОДОЛАННЯ МАКРОЕКОНОМІЧНИХ ДИСБАЛАНСІВ У ВОЄННИЙ ТА ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОДИ

Війни та збройні конфлікти мають далекосяжні наслідки. Вони не тільки призводять до людських страждань але руйнують національні економіки економіки, що супроводжується виникненням значних макроекономічних дисбалансів. Післявоєнний період представляє унікальні виклики, оскільки країнам необхідно відновити свою економіку та подолати наслідки конфлікту. У зв'язку з цим механізми подолання макроекономічних дисбалансів у воєнний та післявоєнний періоди мають надзвичайно високе значення. Аналізуючи історичні приклади та виходячи з економічної теорії, ми намагалися забезпечити всебічне розуміння стратегій, які використовуються для відновлення стабільності та сприяння сталому розвитку після війни.

Макроекономічні дисбаланси, які зазвичай виникають під час війни, можуть проявлятися в різних формах, включаючи бюджетний дефіцит, інфляцію, безробіття, зниження продуктивності та пошкодження інфраструктури. Розуміння природи цих дисбалансів має вирішальне значення для формулювання ефективних стратегій їх пом'якшення.

Для відновлення макроекономічної стабільності в післявоєнний період існують наступні основні стратегії стратегії:

1. Реформи фіскальної політики. Уряди часто впроваджують заходи фіскальної політики для усунення фіскального дисбалансу, спричиненого війною. Це може передбачати скорочення видатків, збільшення надходжень за рахунок оподаткування чи іноземної

допомоги та впровадження структурних реформ для покращення фіскального управління.

2. Втручання в монетарну політику: Центральні банки відіграють вирішальну роль у стабілізації економіки після війни. При цьому застосовуються різні інструменти монетарної політики, такі як коригування процентної ставки, управління обмінним курсом, управління ліквідністю. Вони використовуються для контролю над інфляцією, стабілізації валютних курсів та сприяння економічному відродженню.

3. Відновлення інфраструктури. Відбудова фізичної інфраструктури є фундаментальним аспектом післявоєнного відновлення, інвестиції в інфраструктурні проекти сприяють економічному відродженню, створенню робочих місць і перспективам довгострокового зростання.

4. Міжнародна та фінансова допомога. Зовнішня підтримка, яка включає в себе гуманітарну допомогу, гранти, позики та списання боргів, відіграє значну роль у післявоєнній економічній відбудові. Велике значення мають механізми міжнародної допомоги, координація донорів, важливим є створення сприятливого середовища для ефективної допомоги.

Крім макроекономічних дисбалансів, суспільства стикаються зі значними соціально-економічними викликами після війни. Важливою для сприяння інклюзивному та сталому розвитку є соціальна політика, включаючи освіту, охорону здоров'я та програми подолання бідності.

Зокрема відбудова Європи після Другої світової війни служить чудовим прикладом післявоєнного економічного відновлення. Реалізація плану Маршалла в поєднанні з ініціативами регіонального співробітництва відіграла вирішальну роль у відбудові інфраструктури, сприянні торгівлі та створенні інститутів, які сприяли економічній стабільності та інтеграції.

Економічне відновлення Японії після Другої світової війни дає цінну інформацію про роль урядової політики в постконфліктній відбудові. Здійснення земельних реформ, інвестиції в освіту та цілеспрямована промислова політика сприяли швидкому

економічному зростанню Японії та перетворили її на світову економічну державу.

Вивчення зусиль з постконфліктної відбудови в країнах, що розвиваються, висвітлює унікальні проблеми та інноваційні підходи. Тематичні дослідження в таких країнах, як Руанда, Ліберія та Колумбія, демонструють важливість інклюзивного управління, соціального примирення та стратегій сталого розвитку для досягнення довгострокової макроекономічної стабільності.

Перед післявоєнною відбудовою економіки виникає ряд викликів. Так, політична нестабільність і слабе управління створюють значні проблеми для післявоєнного економічного відновлення. Боротьба з корупцією, сприяння прозорості та створення ефективних інституцій мають вирішальне значення для створення сприятливого середовища для сталого розвитку.

Успішна соціально-економічна реінтеграція переміщеного населення є важливою для післявоєнного відновлення. Надання доступу до базових послуг, можливостей засобів до існування та програм соціального захисту може допомогти відновити соціальну згуртованість і пом'якшити негативні наслідки переміщення.

Зруйновані війною економіки часто стикаються зі значним борговим тягарем і обмеженим доступом до зовнішнього фінансування. Управління стійкістю боргу, ведення переговорів про списання боргу та залучення іноземних інвестицій мають вирішальне значення для послаблення фіскальних обмежень і сприяння економічній стабільності.

Знаходження балансу між короткостроковими стабілізаційними заходами та довгостроковими цілями розвитку є проблемою для післявоєнних економік. Політичні рішення мають враховувати нагальні потреби стабілізації, одночасно закладаючи основу для сталого зростання, зменшення бідності та інклюзивного розвитку.

Раннє планування та готовність мають вирішальне значення для післявоєнного відновлення. Розробка комплексних планів реконструкції, визначення пріоритетних секторів і встановлення інституційних рамок до закінчення конфлікту може прискорити процес відновлення.

Скоординовані багатосторонні зусилля за участю міжнародних організацій, країн-донорів і регіональних утворень підвищують ефективність післявоєнної відбудови. Співпраця, обмін інформацією та спільна мобілізація ресурсів можуть максимізувати вплив програм допомоги.

Післявоєнне відновлення має узгоджуватися з довгостроковими стратегіями розвитку, які зосереджуються на сталому зростанні, зменшенні бідності та соціальному залученні. Інвестиції в освіту, охорону здоров'я та розвиток інфраструктури можуть закласти основу для стійкої та процвітаючої післявоєнної економіки.

Розвиток людського капіталу та освіта відіграють ключову роль у післявоєнному економічному відновленні. Інвестиції в освіту та програми підвищення кваліфікації допомагають відновити людський капітал, сприяють інноваціям і підвищують продуктивність. Надання доступу до якісної освіти, професійної підготовки та підтримки підприємництва може розширити можливості людей і сприяти довгостроковій економічній стабільності.

Процес подолання макроекономічних дисбалансів у воєнний та післявоєнний періоди вимагає комплексного та багатоаспектного підходу. Ми зробили спробу висвітлити ключові механізми, що використовуються, включаючи реформи фіскальної та монетарної політики, відновлення інфраструктури, міжнародну допомогу та соціальну політику. Розуміючи ці механізми та вивчаючи історичний досвід, політики можуть приймати обґрунтовані рішення та направляти свої країни на шлях стабільності та сталого розвитку після періодів конфліктів.

Список використаних джерел:

1. Alesina, A., & Perotti, R. (1996). Fiscal discipline and the budget process. *American Economic Review*, 86(2), 401-407.
2. Collier, P., & Hoeffler, A. (2004). Greed and grievance in civil war. *Oxford Economic Papers*, 56(4), 563-595.
3. Guerrieri, P., & Iacoviello, M. (2015). OccBin: A toolkit for solving dynamic models with occasionally binding constraints easily. *Journal of Monetary Economics*, 70, 22-38.

4. IMF (International Monetary Fund). (2011). World Economic Outlook: Tensions from the Two-Speed Recovery – Unemployment, Commodities, and Capital Flows. Washington, DC: IMF.

5. International Labor Organization. (2012). Rebuilding for decent work: Employment, sustainable livelihoods, and local economic recovery in post-crisis situations. Geneva: International Labor Organization.

6. Kaldor, N. (1940). The wartime employment problem in the UK. *The Economic Journal*, 50(197), 94-118.

7. McCallum, B. T. (1996). Monetary policy in an open economy: An alternative framework. *Journal of Monetary Economics*, 39(3), 409-430.

8. OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development). (2014). Promoting entrepreneurship and innovative SMEs in a global economy: Towards a more responsible and inclusive globalisation. Paris: OECD Publishing.

9. Rodrik, D. (2018). Populism and the economics of globalization. *Journal of International Business Policy*, 1 (1-2), 12-33.

10. United Nations Development Programme. (2017). Rebuilding better: Sustainable reconstruction after disasters. New York: United Nations Development Programme.

11. World Bank. (2019). World development report 2019: The changing nature of work. Washington, DC: World Bank.

12. World Trade Organization. (2017). Trade and poverty reduction: New evidence of impacts in developing countries. Geneva: World Trade Organization.

13. Цимбалюк І. О. Економіка війни та перспективи для України. *Together united: науковці проти війни: збірник тез доповідей I Міжнародної благодійної науково-практичної конференції* (Луцьк, 20 травня 2022 р.). Луцьк : Вежа-Друк, 2022. С. 131-133.

14. Цимбалюк І. О. Інклюзивний розвиток в умовах війни та нових економічних викликів. *Together united: науковці проти війни: збірник тез доповідей I Міжнародної благодійної науково-практичної конференції* (Луцьк, 20 травня 2022 р.). Луцьк : Вежа-Друк, 2022. С. 65-71.

15. Tsymbaliuk I., Pavliha N., Tsymbaliuk S. Organizational and economic mechanism of sustainable development of sports and health sphere sphere in the regions of Ukraine on the basis of inclusive growth Economic, social and legal aspects of enterprise management. Context of the political and economic crisis. Seria „Studia Ekonomiczne”, Ryszard Kamiński. Poznań, 2022. Pp.263-282.

16. Tsymbaliuk I. Assessment of business risks under conditions of war. *Rebuild Ukraine: справа всього цивілізованого світу: збірник тез доповідей II Міжнародної науково-практичної конференції* (Луцьк, 15 березня 2023 р.). / За заг. ред. Н. В. Павліхи. Луцьк : Вежа-Друк, 2023. С. 70-73.